

Центральним образом концепту вічність виступає Всесвіт, що фігурує в багатьох поезіях митця: «*Сторінки множать наші власні тіні // І тільки в них ми Всесвіт відкриваєм*» («*Життя і смерть вмістити в карбах слова*») [1].

Отже, у концептосфері поетичного доробку В. Стецули концепти *самотності, смерті та вічності* займають центральне місце. Поезії митця мають глибинний зміст, багату систему образів, широку палітру засобів художньої виразності, міфологеми. Подальші дослідження в цьому напрямку сприятимуть більш широкому висвітленню особливостей поетики молодого автора.

Список використаних джерел:

1. Черлена туга. Суспільна група [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.facebook.com/groups/1556911414598441/?fref=ts>

Матвійчук У.Д.

здобувач,

Львівський національний університет імені Івана Франка

РИТМІЧНІ ФОРМУЛИ МУЗИЧНОСТІ У ЗБІРЦІ Б.І. АНТОНИЧА «ПРИВІТАННЯ ЖИТТЯ»

«Музичність», як літературознавче поняття, є одним із ключових у дослідженнях літературних творів, що стосуються синтезу мистецтв. Його інтерпретація зосереджується на певних аспектах аналізу твору, серед яких можна виокремити, зокрема, наступні: ритміка, фоніка, лексика та структура літературного твору.

Ритмомелодика твору є вихідним пунктом розвитку музичності, аналіз якої варто здійснювати на основі літературознавчих та музикознавчих підходів. Аналіз віршових розмірів крізь призму музики дає змогу розширити інтерпретаційну сферу досліджень на основі взаємодії двох мистецтв (поезії та музики).

Вартим уваги є дослідження Л. Ніколаєвої, що стосується музичних інтерпретацій творів Івана Франка. Аналізуючи музичні версії Франкових віршів, зокрема музичні твори М. Лисенка та Б. Лятошинського, дослідниця вказує на взаємозалежність віршованої і музичної побудови внаслідок покладення Франкового твору на музику Б. Лятошинським [3, с. 165-166].

Дане дослідження ще раз підтверджує доцільність використання міжмистецького перекладу поетичного твору (мається на увазі трансформація поетичного твору в музичний на основі літературознавчих та музикознавчих методів дослідження).

Поетична творчість Б. І. Антонича звернула на себе увагу дослідників великою мірою саме через її музичність, яку аналізують у своїх працях

Л. Стефановська, М. Ільницький, Д. Павличко, І. Даниленко, М. Науменко, А. Бондаренко.

Першу збірку Б. І. Антонича «Привітання життя» часто називають учнівською. Але саме у ній знаходимо найбільшу кількість формально-версифікаційних експериментів. Зокрема, Ю. Андрухович вказує на те, що дебютна збірка письменника характеризується насамперед строфічно-метричною різноманітністю [1, с. 21].

Як зазначає Д. Павличко, у збірці «Привітання життя» Б. І. Антонич ставить перед собою розмаїті завдання на винахідливість у ритмомелодиці строф. Прикладом задачі на поєднання ритму, мелодії і графічного зображення вірша можна вважати закінчення поезії «Осінь» [4, с. 9].

У поезіях збірки «Привітання життя» автор використовує всі можливі поетичні ритми, а також, крім поліметричних, маємо поєднання ямба та хорей (ямбічно-хореїчні поезії).

У збірці «Привітання життя» налічуємо 6 поліметричних поезій: «Пісня про вічну молодість», «Баляда про тінь капітана», «Осінь», «Копання картопель», «Ідилія», «Гімн життя». Відсоткове відношення метрів у даних поезіях відповідно становить: хорей – 18%, ямб – 11%, пірихій – 5%, дактиль – 4%, амфібрахій – 53%, анапест – 9%.

У поліметричних поезіях автор мелодично поєднує трискладові метри з двоскладовими. Зокрема у поезії «Копання картопель» кожен чотиривірш починається двоскладовим амфібрахієм, який у наступних строфах переходить у поєднання амфібрахія і хорей, а також амфібрахія та ямба. Помітно, що у таких комбінаціях ямб завжди передує амфібрахію, а хорей стоїть після нього. Ці дві ритмічні формули (1я+1амф та 1амф+1х) є абсолютно однаковими за кількістю наголошених та ненаголошених складів. Відмінність полягає лише у їх поділі на стопи: ~~~~ («по сивім полі», «дими кружляють», «цвітуть вогнями», «а часом жовте», «угору осінь» [2, с. 66]). Спробуємо трансформувати ці метричні формули у музичний ритм за допомогою нот (1амфібрахій+1хорей – Рис. 1; 1ямб+1амфібрахій – Рис. 2).

Рис. 1.

Рис. 2.

Помітно, що для кращого виокремлення цих метрів, доцільним є використання пауз (шістнадцятих) між ними. Вони є ледь відчутні, але все ж таки необхідні, для того щоб передати відмінність цих двох музичних уривків.

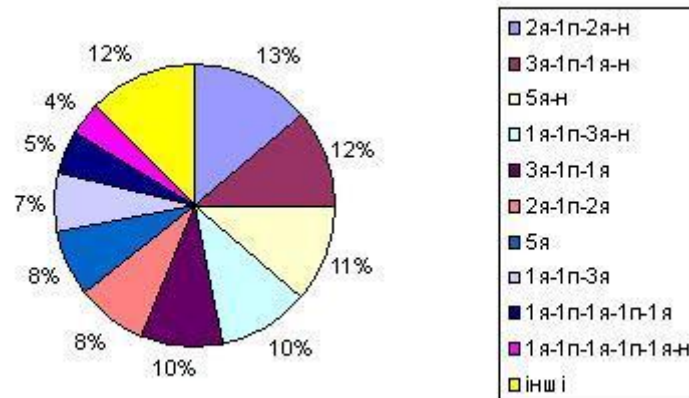
У збірці «Привітання життя» маємо 6 хореїчних поезій («Пісня змагунів», «Ситківка», «Перший сніг», «Коломийка про провесну», «Октостих», «Велика подорож»). Однією з характерних рис цих поезій є довжина рядка, яка в

більшості поезій становить від 7 до 9 стоп. Відсоткове відношення хорейчних стоп та пірихіїв становить відповідно 74% і 26%, що свідчить про ритмічну рівномірність музичного звучання віршів.

Ямбічних поезій налічуємо 39, зокрема, весь цикл «Зриви і крила» – це сонети, написані 5-стоповим ямбом, який фіксуємо також у поезіях «Дівчина з диском», «Змагання атлетів», «Романтизм», «Молодий поет», «Прочитан», «Любов», «Ідеал», «Альхемія», «Бджола», «І», «Подорож літаком», «Підсвідомість», «Гіпнотизер», «Мурашник», «Шум», «Товариство», «Пісня бадьорих бродяг», «Прощання школи». 3,4-стоповим ямбом написана поезія «Скок жердкою», 6-стоповим – «Пісня мандрівника» і «Людина», 5,6-стоповим – «Про строфу», 6,7-стоповим – «Привітання життя».

Відсоткове відношення ямбічних комбінацій становить відповідно: 4я-1п – 50%, 3я-2п – 15%, 5я – 9%, 5я-1п – 5%, 5я+н (ненаголошений склад вкінці) – 6%, 4я-2п – 3%, 3я-1п – 2%, інші комбінації – 10%. Помітно, що саме наявність п'ятискладових ритмів переважає.

Характерною ознакою п'ятистопового ямба у поезіях збірки «Привітання життя» Б. І. Антонича є його вираження у різноманітних ритмічних формулах, зокрема, 2я-1п-2я-н (~~/~/~/~/~/~/~/) (13%), 3я-1п-1я-н (12%), 5я-н (11%), 1я-1п-3я-н (10%), 3я-1п-1я (10%), 2я-1п-2я (8%), 5я (8%), 1я-1п-3я (7%), 1я-1п-1я-1п-1я (5%), 1я-1п-1я-1п-1я-н (4%), інші – 12% становлять поезії, ритмічні формули яких – 2я-2п-1я-н, 1п-1я-1п-2я-н, 1я-2п-2я-н, 1п-4я, 1п-2я-1п-1я, 1я-2п-2я, 1п-2я-1п-1я-н, 1п-1я-1п-2я, 2я-2п-1я (Рис. 3).

Рис. 3. Відсоткове відношення ритмічних формул 5-стопового ямба у збірці Б. І. Антонича «Привітання життя»

Завдяки міжмистецькому перекладу (інтерпретація музичності поетичного твору за допомогою нот) можна продемонструвати звучання ритмічних формул будь-якого віршового розміру (ямба, хорей і т. д.).

У збірці Б. І. Антонича «Привітання життя» найчастотнішим віршовим ритмом виступає ямб, зокрема, 5-стоповий. Тому доцільно буде спробувати передати його звучання за допомогою мелодії. Для цього варто використовувати співвідношення наголошених і ненаголошених складів з тривалістю нот, наприклад, наголошені – четвертні ноти, ненаголошені – восьмі ноти. При цьому вибір самих нот і тональності може бути довільним.

